

Полтавський державний аграрний університет
Департамент культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації
Полтавський університет економіки і торгівлі
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Стан та перспективи розвитку
рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний
та інноваційний аспекти»**

м. Полтава, 15 травня 2025 р.

*Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти:
збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2025 р.)*

УДК [338.48+379.8](082)

С77

Рекомендовано до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 7 від 14.04.2025 р.).

Редакційна колегія

– **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

– **Сгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря Олексій Петрович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Каролоп Олена Олександрівна**, к. пед. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

– **Логвін Михайло Михайлович**, к. геогр. н., доцент, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Полтавського університету економіки і торгівлі;

– **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

– **Федорченко Лілія Вікторівна**, заступник директора Департаменту - начальник управління розвитку туризму, музейної справи та охорони культурної спадщини Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА;

– **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій Полтавського державного аграрного університету.

Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. 222 с.

До збірника ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень природного, соціального, економічного та інноваційного аспектів стану та перспектив розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЗМІСТ

с.

Безкровний Олександр, Зоря Олексій, Єгорова Олена СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: КОНСОЛІДАЦІЯ НАУКОВЦІВ У ПОШУКАХ РІШЕНЬ (ПЕРЕДМОВА РЕДАКТОРІВ).....	8
Bastanogova Maria, Garnaga Anastasia SAFETY IN EXTREME TOURISM: PROBLEMS AND SOLUTIONS	11
Chip Liudmyla, Romanko Vladislava CAFÉ CULTURE IN TOURISM INDUSTRY	15
Акімова Емма СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У РОЗВИТКУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ ТА ВИСТАВКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	19
Акімова Емма СУЧАСНІ ЦЕНТРИ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ	23
Барібіна Яніна РОЗВИТОК АКТИВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	26
Безкоровайна Вікторія ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТРУКТУРА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ	31
Безкоровайна Вікторія, Рудич Алла ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ РЕСУРСИ – СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	35
Безкровний Олександр, Євсєєв Іван ПОДАТКОВА СИСТЕМА ЯК ЧИННИК СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	39
Безкровний Олександр, Лиженков Вячеслав, Завалій Олександра ТУРИСТИЧНИЙ ПОДАТОК: ПОЗИТИВНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	46

Chip Liudmyla,

Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance,

PhD in Economics, Associate Professor

Romanko Vladislava,

Graduate of higher education, Bachelor

Poltava State Agrarian University

CAFÉ CULTURE IN TOURISM INDUSTRY

Café culture is an integral part of tourist recreation. Café culture is an important element of urban life, combining gastronomy, socializing, and relaxation. It is shaped by historical, social, and cultural factors and varies significantly across different countries. In Ukraine, the café culture began to actively develop after the 2000s. For instance, the city of Lviv became one of the unofficial "coffee" capitals of Ukraine, where cafés are not just places to serve drinks, but spaces with unique atmospheres, styles and even a mythology surrounding coffee. Ukrainian cafés often combine modern design with elements of local culture, creating a unique experience for visitors. [2]

Abroad, café culture has a longer history. In France, cafés are places for long conversations over an espresso; in the U.S., they serve as coworking spaces with laptops in chain coffee shops; in Turkey, cafés are traditional gathering spaces centered around Turkish coffee. Each country forms its own style: Italians drink coffee quickly while standing at the bar; Scandinavians create cozy spaces in the "hygge" style. [5]

Cafés are increasingly becoming part of the tourist experience. Travelers seek not only to see landmarks but also to "feel the city from the inside", and cafés are ideal places for that. The atmosphere, decor, local products, and coffee presentation all tell a story about local identity. Branded cafés, signature concepts, Instagram-worthy interiors, and local roasters attract tourists and add value to the city. Good examples include the "Svit Kavy" chain in Lviv and traditional Viennese coffeehouses, which

are even part of UNESCO heritage. Thus, the development of café culture not only enriches the daily lives of locals but also becomes an essential part of tourism appeal, supporting the growth of small businesses and gastronomic tourism. [1]

During the full-scale war in Ukraine, there has been active development of small businesses in the café and coffee shop sector. This phenomenon has become not only an economic adaptation to new realities but also a social phenomenon that supports communities and contributes to the revival of urban life.

Trends in opening cafés during wartime:

According to the company "Poster", since the beginning of the full-scale invasion, the number of coffee shops in Ukrainian cities has increased by 35%. In December 2021, there were 5,300 coffee shops, and by April 2024 – 7,200. This growth contrasts with the overall decline in the number of public catering establishments, such as restaurants, bars, and hookah lounges. Coffee shops have become alternatives to restaurants and something of “resilience points” for both consumers and small businesses. [2]

In various regions of Ukraine, new small café businesses are opening and quickly gaining popularity. Here are examples of the most successful locations opened in Poltava in 2024:

- "Doba Donuts" specializes in donuts, combining quality coffee with signature pastries;
- "Edes" – offers a modern café format, Czech "kürtősh" with an emphasis on local ingredients and a cozy atmosphere;
- "Levito café-bakery" – focuses on Italian fresh pastries and coffee, creating the ambiance of a European café.

These establishments demonstrate the flexibility and creativity of Ukrainian entrepreneurs under difficult conditions.

The development of café culture in Ukraine positively influences the tourism sector. Coffee shops become part of tourist routes, attracting visitors with their unique atmosphere and local products. [3]

Thus, small cafés not only support the economy during wartime but also contribute to tourism development, enriching the cultural landscape of cities. The development of café culture in Ukraine, even during war, shows a significant positive impact on both the economy and the tourism market. The opening of coffee shops like "Doba Donuts", "Edes", and "Levito" demonstrates the adaptability and resilience of small businesses. Such establishments create new jobs, stimulate local production and commercial real estate rental, and revive city microeconomies. Coffee shops also play an important role in shaping tourism appeal: they become cultural focal points, add uniqueness to the urban environment, and offer tourists an authentic experience. As a result, even in challenging conditions, café culture not only supports economic stability but also contributes to domestic tourism development and the formation of a positive image of Ukrainian cities.

References

1. Будзін Д., Конарівська О. Аналіз споживчих тенденцій в ресторанному бізнесі під час соціально-політичних викликів за допомогою прогнозованої аналітики. *Via Economica*. 2024. № 6. С. 7-13. <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2024-6-1>.
2. Ключко Т. П. Особливості розвитку і функціонування малого бізнесу під час війни. *Тенденції та перспективи розвитку економіки і права XXI століття очима молоді* : матеріали VIII Міжвуз. студ. наук. конф., м. Харків, 16 трав. 2024 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди та ін. ; за заг. ред. С. В. Бережної. Харків, 2024. С. 176–177. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/16386>.
3. Красовський С. О. Гастрономічний туризм як актуальний тренд сучасної культури. *Питання культурології*. 2021. № 37. С. 169–180. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.37.2021.236018>.
4. Кумченко Д. Р. Візуальна репрезентація гастрономічної культури : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 054 «Соціологія» / наук. керівник

Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти:
збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2025 р.)

О. В. Бондаренко. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 62 с. URL : <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/18177>.

5. Pancsira J. International Coffee Trade: a literature review. *Journal of Agricultural Informatics*. 2022. № 13(1). <https://doi.org/10.17700/jai.2022.13.1.654>.